

Bli lokalt förtroendevald

Idag finns c:a 150 000 privatanställda akademiker i Sverige. Av dem är nära 5 000 aktiva som lokalt förtroendevalda. Antalet akademikermedlemmar ökar dock snabbt och därmed behovet av förtroendemän.

Löner och anställningsvillkor som t ex arbetstider, arbetsmiljöfrågor mm bestäms i allt väsentligt lokalt på företaget efter diskussioner och förhandlingar med den lokala akademikerföreningen. Arbetsgivarens frihet att ensidigt fatta beslut begränsas till viss del av lagstiftningen och de kollektivavtal som Akademikerförbunden träffar vilket skapar möjligheter till påverkan. Även den individuella löneutvecklingen är enligt avtalen beroende av resultatet av diskussionerna inför lönerevisionen mellan arbetsgivaren och akademikerföreningen.

Ta därför chansen till ett intressant och utvecklande uppdrag som lokalt förtroendevald!

Förtroendemansens roll

Som nyvald förtroendeman kan uppdraget ibland kännas svårt. Om du utnyttjar de många resurser som finns till din hjälp så är dock jobbet som förtroendeman både intressant och utvecklande.

De förtroendevaldas och akademikerföreningarnas uppgift är att ta tillvara medlemmarnas intressen. De viktigaste uppgifterna omfattar bland annat:

- Att löneförhandla och tydliggöra akademikernas värde i företaget
- Att MBL-förhandla vid organisationsförändringar, chefstillsättningar och personalnedskärningar
- Att representera medlemmarnas intressen i bolagsstyrelser
- Att förhandla om lokala avtal som rör bland annat kompetensutveckling, arbetstider, arbetsmiljö och resevillkor
- Att ge stöd och råd till enskilda medlemmar
- Att rekrytera nya medlemmar.

De nya löneavtalen som träffats under 2004 och 2007 innehåller skärpta skrivningar om att arbetsgivaren tillsammans med den lokala akademikerföreningen ska åtgärda och eliminera osakliga löneskillnader mellan kvinnor och män. För att dessa bestämmelser i praktiken ska resultera i en förbättrad löneutveckling för bl a föräldralediga och äldre arbetstagare krävs en aktiv akademikerförening på företaget. Avtalen ger alltså möjligheter för Akademikerförbundens medlemmar att få ett betydande inflytande och en insyn i lönebildningen och löneutvecklingen utöver vad som normalt följer av anställningen.

Förtroendemannalagens skydd

Att arbeta i styrelsen för en lokal akademikerförening innebär att man omfattas av Lagen om facklig förtroendemans ställning på arbetsplatsen, den så kallade förtroendemannalagen. Kortfattat innebär reglerna att du som facklig förtroendeman har rätt att använda skälig tid av betald arbetstid för att utföra dina fackliga uppdrag. Du har också rätt att få övertidsersättning, om du inte hinner utföra uppgifterna på ordinarie arbetstid.

Medlemmarnas förlängda arm

En förtroendevald har som främsta uppgift att företräda medlemmarna i fackliga frågor, såsom MBL-förhandlingar och löneförhandlingar. Andra viktiga uppgifter är också att vara medlemmarnas förlängda arm gentemot Akademikerförbundens kanslier, vara informationsmottagare vid företagets regelbundna fackliga informationer samt att vara en naturlig samtalspartner för arbetsgivaren.

Att starta föreningen

Inledningsvis bör det ske en kartläggning av hur många kollegor på företaget som är medlemmar i de olika Akademikerförbunden. Ta gärna hjälp från förbundens kanslier med kartläggningen. Det bör finnas minst 7 medlemmar för att man ska bilda en förening, i annat fall kan det vara aktuellt att utse ett eller flera kontaktombud.

Föreningen bildas vid ett möte som alla förbundens medlemmar kallas till. Även oorganiserade akademiker bör ges möjlighet att delta om de vill gå med i ett Akademikerförbund när förening bildats. Kallelse kan exempelvis skickas ut via e-post eller affischeras på arbetsplatsen. Förbunden kan också hjälpa till med att skicka ut kallelse direkt till medlemmarna. Vid mötet ska medlemmarna välja styrelse och anta stadgarna för föreningen. De antagna stadgarna och en förteckning över valda styrelseledamöter ska insändas till de Akademikerförbund som har medlemmar vid företaget. Utsedda fackliga förtroendemän ska också anmälas till arbetsgivaren.

Kontaktperson istället för akademikerförening

Om förutsättningar saknas för att bilda en akademikerförening, t.ex. på grund av för litet medlemsantal, kan istället en eller flera kontaktpersoner utses. Kontaktpersonens uppgift är att svara för kontakten mellan förbunden och medlemmarna, t.ex. inför löneförhandlingar och vid organisationsförändringar på arbetsplatsen. Kontaktpersonerna ska också sprida information från förbunden och hjälpa till att rekrytera nya medlemmar.

Kurser och utbildningar

För att du på bästa sätt sak kunna agera i rollen som akademikerföreningens företrädare är det angeläget att du är rätt utbildad. Akademikerförbunden erbjuder kontinuerligt bas- och fördjupningskurser för fackliga förtroendemän. Oftast samkörs kurserna mellan olika branschområden så att det blir ett spontant utbyte av erfarenheter mellan exempelvis industri- och tjänstesektorn, bank/försäkrings- och bemanningsbranschen etc. Normalt kan en förtroendevald anmäla sig till kurser hos valfritt förbund inom Akademikerförbunden. Kontakta ditt förbund för mer utförlig information om när dessa kurser anordnas.

Egen utveckling i uppdraget

Genom att åta dig ett uppdrag som lokal förtroendeman för Akademikerförbundens medlemmar på din arbetsplats får du:

- en fördjupad insyn i företagets verksamhet med påverkansmöjligheter av lön, anställningsvillkor, arbetsmiljö och organisation
- breddade kunskaper om företagets verksamhet och nya kontakter vilket ofta kan vara till nytta för den fortsatta karriären. Det är inte ovanligt att Akademikerförbundens lokala förtroendemen efter det fackliga uppdraget går vidare till chefspositioner.

Ur företagets perspektiv är det också viktigt att anställda akademikers uppfattningar framförs inför t ex löneförhandlingar så att dialogen inte bara förs med företrädare för de i företaget anställda medlemmarna i Unionen.

Kontakta gärna någon av nedanstående personer för råd och stöd i processen att starta förening:

Akademikerförbundet SSR: Mona Andersson, mona.andersson@akademssr.se

Civilekonomerna: Ann.Kristin Eriksson, ann-kristin.eriksson@civilekonomerna.se

DIK: Lennart Sandström, lennart.sandstrom@dik.se

Jusek: Emma Ehnmark Olséni, emma.ehnmarkolseni@jusek.se

Kyrkans Akademikerförbund: Magnus Gissler, magnus.gissler@kyrka.se

LSR: Per Lowén, per.lowen@lsr.se

Naturvetarna: Elba Rubilar-Abreu, elba.rubilar-abreu@naturvetarna.se

Sveriges Farmaceutförbund: Martin Lindeblad, martin.lindeblad@farmaceutforbundet.se

Sveriges Ingenjörer: Caroline Jansson, caroline.jansson@sverigesingenjorer.se

Sveriges Psykologförbund: Britt Sundström, britt.sundstrom@psykologforbundet.se

Sveriges Skolledarförbund: Ann-Charlotte Bergman, ann-charlotte.bergman@skolledarna.se

Sveriges Veterinärförbund: Anders Lefrell, anders.lefrell@svf.se

